

Damirova priča – Mladi Zagorac poslan je u pakao Vukovara kao ročnik JNA. Nakon pet dana teško je stradao i ostao bez stopala.

OBJAVLJENO 15. STUDENOGA 2025. OD BORNA MARINIĆ

Opasanjek je malo zagorsko selo iznad Zlatar Bistrice u kojem živi stotinjak radišnih i skromnih stanovnika. Jedan od njih je Damir Frčko, **vedra i topla osoba** za koju nikada ne bi rekli da je tijekom Domovinskog rata prošla tešku kalvariju. Kada je napunio 19 godina, u jesen 1990. godine, otišao je na odsluženje vojnog roka u Jugoslavensku narodnu armiju iz koje se u svoje pitomo selo vratio kao **80%-tni invalid** – bez amputiranog stopala i bez ordena za hrabrost koji mu je u JNA dodijeljen. No krenimo redom...

U vojsku je Damir **unovačen 16. prosinca 1990. godine**, malo više od mjesec dana nakon 19. rođendana. Prva tri mjeseca proveo je u Gornjem Mekušju kraj Karlovca na obuci. U toj vojarni bila je smještena inženjerija, a Damir je već ne selu spretno baratao raznim strojevima pa mu je posao bagerista u vojsci izvrsno ležao. Nakon obuke **poslan je u Beograd** gdje je u vojarni Rakovica prošao i obuku za desetara. U glavnom gradu Jugoslavije radio je i na osiguranju „Kuće cvijeća“ i Titovog vlaka.

Ja ne mogu reći da je meni u vojsci bilo ružno, sklopio sam ondje mnoga prijateljstva i da se nije dogodilo to što se kasnije dogodilo stvarno bi mogao reći da mi je bilo lijepo. Nije bilo nikakvih grupiranja na nacionalnoj razini niti maltretiranja nas Hrvata, štoviše međusobno smo se družili, jedino su se Albanci s Kosova malo držali po strani.

U ljeto 1991. godine **počinje rat** u Hrvatskoj, a politički govori u vojarni sve učestaliji.

Govorili su nam na „časovima politike“ kako nas ustaše napadaju. Koje ustaše? Gdje? Nije mi bilo baš logično to, ali nisam ništa mogao nego slušati, klimat glavom i nadati se da me neće poslati na prvu liniju fronta.

Ipak, 1. listopada 1991. godine Damir i njegova postrojba poslani su kao **dio 1. gardijske motorizirane brigade JNA za Vukovar** gdje su trebali pružiti potporu snagama koje su napadale grad. Njegova je jedinica završila u poznatom uporištu srpskih snaga, u Negoslavcima. **Domaći Srbi bili su naoružani do zuba**. Osobito Damir pamti jednog koji je imao pun podrum raznog oružja među kojima je dobro upamtio strojnice popularno zvane „šmajser“. Mlad čovjek odjednom se našao **u ratu protiv vlastitog naroda**. Bilo ga je strah, a jednom prilikom dok je bio na straži u napetosti je slučajno opalio metak sebi kraj noge. Bio je to i **jedini put da je pucao iz puške** na bojištu. Savjest mu je, ističe, čista, ali da je netko zapucao na njega ne bi se ustručavao braniti svoj život.

Čim smo stigli ja sam odlučio zaštititi bager koji sam dužio. S fosnama sam ga zaštitio i obložio izvana, a iznutra transportnim vrećama. Moj zadatak bio je kopanje rovova za tenkove i za municiju ispred sela. Kada je pala noć odlučio sam ostati s bagerom ondje, a ne vraćati se po mraku u selo. Korpu od bagera sam obrnuo u kontru da me štiti i legao pod nju. Pucalo se k'o ludo. Kad se razdanilo izvukao sam se van i krenuo prema mjestu gdje su se vojnici počeli grupirati. Kad ono najednom oni su počeli pucati na mene, mislili su da sam hrvatski vojnik valjda, no srećom niti jedan metak me nije pogodio prije nego su shvatili da sam „njihov“. Par minuta kasnije počeli su na to mjesto dovoditi mrtve. Slagali su ih kao na traci i na kraju ih je bilo 20-30. Svi oni poginuli su od prijateljske vatre jer je došlo do međusobnog pucanja. Moram istaknuti da je bilo jako puno alkohola, a osobito su se opijali rezervisti. Rekao bi da je 70-80% njih bilo konstantno pijano. To je bilo strašno.

Idućeg dana vratio se u selo. Bio je 5. listopada. Nakon ručka sjeo je pod drvo kako bi pročitao pismo koje mu je stiglo od njegove obitelji. U tom trenutku hrvatske snage, najvjerojatnije iz Nuštra, **započele su s granatiranjem Negoslavaca** koji su bili najčešća meta hrvatskog topništva jer se u njima nalazila komanda Gardijske motorizirane brigade odnosno Operativne grupe Jug iz koje su pokretani napadi na Vukovar. U napadu je život izgubio jedan od Hrvata koji su služili vojni rok u JNA, **Ante Mrkonjić** rođen 1972. u Tuzli, dok je **više osoba bilo teško ranjeno** među kojima i Damir Frčko.

Jedan geler prošao mi je kroz pluća i jetru, drugi me pogodio u rame, treći u kuk, a jedan mi je presjekao desnu nogu. Ante je poginuo, a od vojnika je bio ranjen još Fetih Smajlović. Uz nas stradalo je i petero djece koja su se okupila oko nas i to dosta grdo. Četiri dječaka i jedna djevojčica. Koji trenutak ranije smo pričali. Znatizeljnu djecu privukla je vojska i počeli smo pričati. Sjećam se da sam ih pitao gdje bi oni htjeli živjeti – u Hrvatskoj ili Srbiji? Svi su odgovorili da bi živjeli u Hrvatskoj. Zanimljivo, kada sam prije četiri godine prvi put posjetio mjesto na kojem sam stradao slučajno sam sreo dječaka koji je tada ranjen. Tada je imao oko 6 godina, danas je učitelj, živi i radi u Hrvatskoj.

Helikopterom je Damir **evakuiran iz Negoslavaca u Beograd** gdje mu je amputirano stopalo.

Prva misao mi je bila – neću više moći igrati nogomet kojim sam se bavio prije rata. Igrao sam kao violina. No kad sam stao na noge i naučio se na protezu počeo sam s njom igrati nogomet i nisam prestao sve do prije deset godina. Znao sam igrajući nogomet strgati protezu, uzeti novu i nastaviti igrati.

Nakon što je operiran na Vojno-medicinskoj akademiji prebačen je u Vojno-medicinski centar. Kao Hrvat među Srbima, koji su ondje dolazili nakon ranjavanja u Hrvatskoj, **našao se u stresnim situacijama**, ali radije će uvijek istaknuti one pozitivne.

Mene su zvali „ujo“, a ja njih „čedo“ no sve to kroz zafrkanciju. Ipak bilo je i onih s kojima nije bilo šale. Jednom prilikom došao je neki čovjek iz Pakraca koji je bio ranjen u prsa, bio je baš lud i stalno se hvalisao koliko je hrvatskih tenkova uništio. Najgore je bilo kada došao jedan pijani tip. Imao je bombe obješene po sebi i počeo je prijetiti – „Čujem da ima jedan ujo ovdje. Ajde da ga ubijemo.“ Nisam mogao bježati zbog noge, nisam mogao ništa. Prekrio sam se plahtom preko glave i čekao kaj bude – bude. Mogel me zaklati k'o čučeka. Na kraju je samo otišao. Moram istaknuti da mi je boravak ondje znatno olakšao Beograđanin, vodnik Slaviša Pecić kojeg sam upoznao služeći vojni rok. On me je posjećivao, a znao bi me i izvesti u grad, na pizzu, na druženje.

U veljači 1992. otpušten je iz Vojno-medicinskog centra u vojarnu. Čekao je da mu se naprave dokumenti i smišljao kako bi se mogao **vratiti kući** koju nije vidio dulje od godinu dana.

Jedan dan odveli su me Veselinu Šljivančaninu. On je bio na čelu stola, mene su posjeli na drugu stranu, a na stolu su sjedila četvorica četnika, s kokardama, dvojica s jedne i dvojica s druge strane. Počeo je svoj monolog kako ja doma ne idem. Ja sam se krenuo tresti i odgovorio sam da ja doma idem. Nakon toga počeo sam nekontrolirano plakati, a od stresa sam zaboravio što se dalje događalo. Čak ne znam ni kako sam izišao iz njegovog ureda i vratio se u svoju sobu. U Beogradu sam zbog dobio i orden za hrabrost kojeg sam prije odlaska u Hrvatsku bacio u wc školjku.

Damir je na koncu preko Sarajeva, kamo ga je prevezao **jedan oficir s Dedinja**, došao do Hrvatske.

Taj oficir sa svojom je suprugom išao u Sarajevo. Ja sam u civilu sjeo iza njih, a oni su se pobrinuli za mene da me nitko ne maltretira putem i da mi ništa ne fali. Kada smo stigli u Sarajevo jedna žena, koju je poznao moj susjed Albanac iz sela, posjela me na bus iz krenuo sam prema Hrvatskoj. Na granici me je policajac pitao odakle idem, ali bilo me strah priznati pa sam rekao samo da putujem od prijatelja. Napokon u Zagrebu me je dočekala moja obitelj. Po povratku u selu pokušao sam nastaviti normalan život.

Okolina ga nije osuđivala, a jedino neugodno iskustvo imao je kada se socijalnoj skrbi kojoj se obratio za pomoć da mu nađe posao.

Žena koja je ondje radila pitala me gdje sam bio i što sam tamo radio... Poludio sam. Ona mene sad pita gdje sam ja bio. Bio sam ondje gdje me Republika Hrvatska poslala! Onda je nastavila s pitanjem zašto nisam pobjegao odande... Pa zašto vi niste došli tamo po mene gospođo i izvukli me? Nisu mi pomogli. No otvorila se jedna firma za invalide, radio sam na kiosku, ali nije to dugo trajalo. Firma je propala vrlo brzo, a ja sam našao posao u tvrtki koja je proizvodila kablove za autoindustriju. Kada smo i tamo dobili otkaze prešao sam kod jednog privatnika raditi rashladne uređaje i na kraju otišao u penziju.

U međuvremenu, sa suprugom Valerijom, Damir Frčko **zasnovao je obitelj i dobio troje djece**. Danas je djed, a u mirovini ne miruje već se bavi poljoprivredom, drži nešto domaćih životinja, a slobodno vrijeme provodi u lovu i posvećuje obitelji. Kada gleda snimke bitke za Vukovar puls mu skoči i **ne može suspregnuti suze** te vrlo emotivno proživljava gledajući što se ovih dana 1991. događalo u Vukovaru. Tek nakon pravne bitke dobio je **status mirnodopskog vojnog invalida** zbog stradanja u vojsci u koju ga je unovačila Republika Hrvatska protiv koje se, mimo svoje volje, na kraju morao boriti i teško stradati.

Ovaj tekst je dio novinarskoga projekta „Na krivoj strani – ročnici JNA hrvatske nacionalnosti u agresiji na Republiku Hrvatsku“, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić [Edit profile](#)

Magistar sam povijesti. Radno iskustvo stjecao sam u Hrvatskom povijesnom muzeju i na Hrvatskoj radioteleviziji u emisiji TV Kalendar.

Autor sam nekoliko knjiga i filmova na temu Domovinskog rata. Osnovao sam i uređujem Facebook stranicu Dogodilo se na današnji dan – Domovinski rat i portal Domovinskirat.hr. Također uređujem i vodim emisiju Domoljubne minute koja se svakog dana emitira na Hrvatskom katoličkom radiju te emisiju Sve za Hrvatsku i Novi valovi dobrote. Vlasnik sam obrta CroHis kojim promičem vrijednosti Domovinskog rata.

[Add Social Links](#)

[Settings](#)

Podijeli članak

OBJAVLJENO U **VAŽNI DOGAĐAJI**